

Podstawowe dane osobowe recenzenta

dr hab. Urszula Jankowiak

Sztuki muzyczne, dyscyplina artystyczna wokalistyka

Adres do korespondencji

████████████████████
████████████████████
████████████████████
████████████████████

Bydgoszcz, dnia 16. 05. 2015 r.

Zleceniodawca opinii

Akademia Muzyczna im. I. J. Paderewskiego w Poznaniu Wydział Wokalno-Aktorski, pismo z dnia 5 maja 2015 roku, zlecenie podjęte na podstawie ustawy z dnia 14.03.2003 roku tekst jednolity o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595 ze zmianami Dz. U. z dnia 27.07.2005 roku Nr 164, poz. 1365, art. 14 ust. 2 pkt.2 oraz Dz.U. z 2011 r. nr 84 poz. 455).

Dotyczy

Uchwały Rady Wydziału Wokalnego z dnia 7 maja 2014 roku w sprawie:

- wszczęcia, na wniosek **Pana mgra Pawła Wolskiego** z dnia 7 maja 2014 roku przewodu na stopień doktora sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej wokalistyka,
- wyznaczenia recenzenta.

W świetle ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65. poz. 595, ze zmianami Dz. U. nr164, poz. 1365 z dnia 17.08.2005 r., tekst jednolity art. 6 ust. 1, 3) Rada Wydziału posiadała uprawnienia do prowadzenia przewodu doktorskiego na stopień doktora w dziedzinie sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej wokalistyka. Do nadesłanego mi przez przewodniczącego Rady Wydziału pisma sygnowanego datą z dnia 8 maja 2014 roku informującego o wyznaczeniu mej osoby recenzentem pracy doktorskiej **Pana mgra Pawła Wolskiego pt. „Postać Włodzimierza Leńskiego w ujęciu Aleksandra Puszkina oraz Piotra Czajkowskiego jako wyraz przemian artystyczno-kulturowych XIX-wiecznej Rosji”** została dołączona następująca dokumentacja:

- uchwała z przyjęcia tematu i koncepcji pracy doktorskiej,
- uchwała o wszczęciu przewodu doktorskiego i wyznaczeniu promotora pracy doktorskiej,

- uchwała o wyznaczeniu recenzenta w mojej osobie,
- protokoły z przebiegu posiedzenia Rady Wydziału,
- protokoły komisji skrutacyjnej z przeprowadzonych głosowań,
- lista obecności członków Rady Wydziału,
- lista członków Rady Wydziału zaliczanych w dyscyplinie artystycznej wokalistyka do minimum kadrowego.

Powyższe dokumenty zostały sygnowane: podpisem przewodniczącego Rady, protokolanta oraz członków komisji skrutacyjnej. Liczba uprawnionych członków Rady wynosi 13 osób. Na posiedzeniu Rady w dniu 7 maja 2015 roku było obecnych 11 członków. Oddano 9 głosów pozytywnych, 0 głosów negatywnych, 2 głosy wstrzymujące się, 0 nieważnych. Quorum głosujących w chwili podejmowania uchwały o wszczęciu przewodu doktorskiego i wyznaczeniu recenzenta oraz przyjęciu tematu i koncepcji pracy doktorskiej zostało zachowane. Głosowania zostały przeprowadzone przez Radę Wydziału zgodnie z prawem i we wszystkich etapach postępowania były pozytywne. Niniejszym stwierdzam, że przyjęcie tematu pracy doktorskiej i jej koncepcji oraz wszczęcie przewodu doktorskiego i wyznaczenie recenzenta nie budzi żadnych zastrzeżeń prawnych.

Podstawowe dane o Kandydacie

Pan Paweł Wolski urodził się 28. 04. 1979 roku w Szczecinie. Jest absolwentem Wydziału Wokalnego Akademii Muzycznej im. I. J. Paderewskiego w Poznaniu w klasie śpiewu solowego prof. Wojciecha Maciejowskiego /dyplom w roku 2008/.

Swoje umiejętności doskonalił na wokalnych kursach mistrzowskich:

- rok 2002 - Warsztaty Wokalne *Viva la Musica* - Świnoujście, prof. Ewa Wójciak- Wdowicka, prof. Grażyna Flicińska-Panfil, prof. Marek Gasztecki,
- rok 2004 - Kurs Mistrzowski *Styl w wykonawstwie wokalnym* – Poznań, prof. Helena Łazarska,
- rok 2004 - Warsztaty Wokalne, Opera na Zamku - Szczecin, prof. Wojciech Maciejowski,
- rok 2005 - Kurs Mistrzowski *Dramaturgia recitativu* - Poznań, prof. Piotr Kusiewicz.

Przebieg pracy artystycznej kandydata w poszczególnych latach przedstawia się następująco:

- 1995 - 2001 korepetytor i akompaniator Chóru Chłopięco- Męskiego Telewizji Polskiej w Szczecinie,

- 1998 - 2000 artysta chóru Opery i Operetki w Szczecinie,
- 1999 - 2000 konferansjer Szczecińskiej Agencji Artystycznej,
- 2003 nauczyciel emisji głosu i korepetytor w Centrum Kultury i Sztuki w Siedlcach,
- 2006 - 2008 solista-śpiewak Teatru Muzycznego w Poznaniu,
- 2008 - 2009 solista-śpiewak /współpraca/ Teatru Wielkiego w Poznaniu,
- 2009 nauczyciel emisji głosu i korepetytor chóru Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania przy Uniwersytecie Szczecińskim,
- 2009 i nadal solista –śpiewak /współpraca/ Teatru Muzycznego w Poznaniu,
- 2008 i nadal solista-śpiewak Opery i Operetki w Szczecinie.

Choć dorobek artystyczny Kandydata nie podlega ocenie należy stwierdzić, że osiągnięcia artystyczne i pedagogiczne Pana mgra Pawła Wolskiego stanowią znaczący wkład w polską kulturę muzyczną na terenie kraju.

W swoim dorobku artystycznym posiada bogaty repertuar, w którym znajdują się dzieła wszystkich epok i stylów muzycznych.

Debiutował na scenie Teatru Wielkiego w Poznaniu w spektaklu studenckim *Czarodziejski flet* W. A. Mozarta w partii Monostatos w roku 2005. W tym samym roku wystąpił w premierowym przedstawieniu *Lukrezi Borgii* G. Donizettiego w partii Jeppo Liverotto na Międzynarodowym Festiwalu Operowym w Szwajcarii.

Jak wynika z dokumentacji Pan mgr Paweł Wolski posiada w swoim repertuarze 30 partii operowych i operetkowych, m.in. **Ismaele** w *Nabucco* G. Verdiego, **Lindora** we *Włosce w Algierze* G. Donizettiego, **Alfreda** w *Traviatcie* G. Verdiego, **Włodzimierza Leńskiego** w *Eugeniuszu Onieginie* P. Czajkowskiego, **Sou-Chonga** w *Krainie uśmiechu* F. Lehára, **Sandora Barinkaya** w *Baronie cygańskim* J. Straussa, **Alfreda** w *Zemście nietoperza* J. Straussa.

Drugim nurtem Jego działalności artystycznej jest muzyka oratoryjno-kantatowa. Był wykonawcą takich dzieł jak: *Carmina Burana* C. Orffa, *Requiem, Krönungsmesse* W. A. Mozarta, *Magnificat* J. S. Bacha, *Te Deum* A. Charpentiera, *Competorium* G. G. Gorczyckiego, *Die Sieben Worte Jesu am Kreuz* C. Franca.

W ogólnym zestawieniu w latach 2005 - 2014 można odnotować udział doktoranta w 80 spektaklach operowych, operetkowych i musicalach oraz 90 koncertach.

Pan mgr Paweł Wolski w roku 2013 otrzymał nominację do nagrody *Bursztynowego Pierścienia* dla najlepszego aktora za rolę Leńskiego w *Eugeniuszu Onieginie* P. Czajkowskiego.

Ocena pracy doktorskiej

Praca doktorska Pana mgra Pawła Wolskiego pt. „**Postać Włodzimierza Leńskiego w ujęciu Aleksandra Puszkina oraz Piotra Czajkowskiego jako wyraz przemian artystyczno - kulturowych XIX - wiecznej Rosji**” składa się z dzieła artystycznego zarejestrowanego na nośniku elektronicznym oraz opisu, stanowiących łącznie pracę pod ww. tytułem. Promotorem pracy doktorskiej jest Pan prof. dr hab. Wojciech Maciejowski Akademii Muzycznej im. J. I. Paderewskiego w Poznaniu.

Dziełem artystycznym jest nagranie spektaklu premierowego *Eugeniusza Oniegina* Piotra Czajkowskiego, w reżyserii Dymitra Bertmana, zarejestrowanego w dniu 22 marca 2013 roku w Operze na Zamku w Szczecinie.

Pan Paweł Wolski kreował w przedstawieniu postać Włodzimierza Leńskiego. W realizacji nagrania udział wzięli soliści, chór i orkiestra Opery na Zamku w Szczecinie, dyrygował Frank Zacher. Przedstawienie powstało w kooperacji z Teatrem Operowym w Kaliningradzie z udziałem polskich i rosyjskich artystów.

Jak uzasadnia autor na wybór tematyki pracy doktorskiej największy wpływ miał fakt, iż dysponuje odpowiednim do tej roli rodzajem głosu (tenor liryczny), a wykonywana partia Leńskiego jest dla Niego jedną z najbardziej ulubionych spośród wszystkich wykonywanych dotychczas partii.

Wynika to również z Jego fascynacji muzyką Piotra Czajkowskiego oraz z wyzwania jakie stawia sama postać Włodzimierza Leńskiego, o ogromnej palecie nastrojów i emocji. Ta właśnie rozpiętość emocjonalna i zróżnicowany charakter postaci jest największym wyzwaniem dla odtwórcy – interpretatora, podejmującego się wykonania tej partii, ponieważ wymaga ona poza kunsztem wokalnym dużych predyspozycji aktorskich ale tym samym wyważonych proporcji emocjonalności.

Doktorant podkreśla, że najważniejszym czynnikiem decydującym o dokonanym wyborze była współpraca z profesorem Wojciechem Maciejowskim, gdyż dzięki konsultacjom wokalnemu, niezliczonym cennym uwagom i sugestiom - dzięki zaangażowaniu, cała praca doktorska mogła uzyskać obecny kształt.

Moim zdaniem, kreacja Pana Pawła Wolskiego zarówno wokalna jak i aktorska jest ogromnym atutem szczecińskiego spektaklu. Precyzyjnie i niezwykle trafnie wniknął w złożoność psychiki Leńskiego i poprzez umiejętne operowanie środkami warsztatu wokalnemu i aktorskiemu konsekwentnie, wiarygodnie i przekonująco buduje dynamikę

procesów uczuciowych bohatera, począwszy od szczęśliwego stanu zakochania, przez złość i zazdrość, aż do rezygnacji i rozpacz.

Osobliwe walory swojego głosu i jednocześnie swoje wysokie wokalne umiejętności techniczne łączy z doskonałym przekazem różnych stanów emocjonalnych i nastrojów psychicznych bohatera. Już od pierwszych taktów i pierwszego wejścia liryczny i melancholijny Leński jest pełen entuzjazmu, a znakomita liryczna barwa modulująca kontrasty harmoniczne w połączeniu z kantylenowym prowadzeniem głosu, subtelną dynamiką sprawia wrażenie, iż jego miłosne wyznanie (arioso) jawi się jako poetycka i uduchowiona namiętność.

W koncepcji reżyserskiej Dymitra Bertmana w scenie i arii Leńskiego z II aktu, Leński pisze list do Olgi, a więc tak jak ma to miejsce w poemacie Puszkina. Można zauważyć, że jest to moment, w którym bohater charakteryzuje się sam, podsumowuje w nim swoje życie i przeczuwa jaki spotka go los. W tym najtrudniejszym dla wykonawcy momencie, przede wszystkim z uwagi na rozpiętość uczuć emocjonalnych, Wolski wyraża głosem te wszystkie nastroje psychiczne i całą gamę uczuć Leńskiego przepięknie prowadząc długie muzycznie kantylenowe frazy przepielniając je liryzmem i smutkiem.

Na potwierdzenie wysokiego profesjonalizmu wykonawcy posłużę się fragmentem recenzji z Kuriera Szczecińskiego pt. „Oniegin i namiętność”: „... Ten tenor jest właściwie odkryciem naszej podróży. Jego liryczna barwa głosu brzmi niewypowiedzianie pięknie, posiada jednak zarówno konieczną precyzję, jak i siłę, ... a aria Leńskiego w swej prostocie, jaką zaproponował nam Wolski, poruszyła do głębi. Do tego dodać należy wyważoną interpretację aktorską, która świetnie oddaje postać poety, łącząc żywiołowość z tragizmem.”

Niewątpliwie doktorant jako odtwórca partii Leńskiego potrafił połączyć wiedzę teoretyczną i warsztat wykonawczy z niepowtarzalnością swojej osobowości.

Wyznaczony cel artystyczny dokumentuje w sposób czytelny i wyczerpujący opis dzieła artystycznego.

Opis - niezwykle rzetelnie opracowany pod względem redakcyjnym i merytorycznym składa się z części o charakterze teoretyczno-historycznym i analitycznym, uszeregowanym w trzy główne rozdziały, natomiast szczegółowy podział strukturalny rozprawy zawiera się w ośmiu podrozdziałach. Całość rozprawy doktorskiej zawarta jest na 137 stronach. Spełnia wymagania przejrzystości tekstu w rozumieniu jego komunikatywności, a przede wszystkim spójności ciągu myślowego i zachowania powiązań problematyki rozprawy w logiczną całość. Tym samym prawidłowy tok postępowania analitycznego doktoranta przyczynia się do podkreślenia zasadności sformułowania tezy rozprawy.

Praca doktorska zaopatrzona jest w bibliografię i notografię, streszczenie w języku polskim i angielskim. Zawiera 9 aneksów stanowiąc tym samym obszerny materiał dokumentacyjny ujęty dodatkowo na 79 stronach. Są to: wywiad z wykonawcą Pawłem Wolskim, 6 recenzji, tłumaczenia niektórych z nich, oraz libretto w języku rosyjskim i polskim. Rozumiem, że autor poszerzając rozprawę o 9 aneksów miał na celu jak sam wypowiada się we wstępie pracy cyt. „... opis realizacji opery *Eugeniusz Oniegin* na scenie opery na Zamku w Szczecinie, stanowiący charakterystykę indywidualnej kreacji aktorskiej autora, który w tej inscenizacji wykonywał partię Leńskiego”.

Trzeba podkreślić wzorcowe opracowanie przypisów i staranność kwerend źródłowych. Wykaz bibliograficzny tę uwagę potwierdza.

W oparciu o literaturę z zakresu historii społeczno-gospodarczej, historii kultury oraz obyczaju, doktorant przedstawił ewolucję zmian społeczno – kulturowych, jakie dokonały się w okresie dzielącym czas powstania *Eugeniusza Oniegina* Aleksandra Puszkina, od czasu skomponowania *Eugeniusza Oniegina* Piotra Czajkowskiego. Autor postawił sobie za cel badawczy ustalenie i odpowiedzenie na pytanie w jaki sposób kompozytor wykorzystał poemat Aleksandra Puszkina z 1831 r. dla stworzenia najbardziej trwałej pozycji w światowym repertuarze operowym o tym samym tytule

Podstawowym celem analizy jest ukazanie jak współczesny teatr operowy odczytuje przesłanie XIX - wiecznego dzieła Puszkina, poprzez proces budowania postaci, będący realizacją koncepcji reżyserskiej oraz indywidualnego podejścia do tematu autora rozprawy.

Studium tematu i rozważanie go w kontekście pokazania wewnętrznego dramatu postaci pozwala na stwierdzenie, że mamy udane metodyczne łączenie wypowiedzi autorskiej z treściami teoretyczno - historycznym zważywszy, że Czajkowski tworzył po doświadczeniach powieści psychologicznej, prawie w tym samym czasie co Czechow. Sztuka jest niezwykle wrażliwym barometrem czasów, w których powstaje. Literatura, malarstwo, architektura, rzeźba czy muzyka, przez wieki współdziałały w kreowaniu ducha epoki, były ze sobą powiązane, przenikały się nawzajem, były dla siebie natchnieniem i wzajemną inspiracją.

W pracy znajdziemy trafne spostrzeżenia na temat racjonalności adaptacji poematu Puszkina dla celów libretta opery Czajkowskiego. Na konkretnych przykładach zarówno literackich jak i muzycznych autor uzasadnił modyfikację oryginalnego dzieła dla realizacji zamierzonego celu artystycznego.

Dociekliwość naukowa doktoranta wynikająca z rzetelności, inwencji i doboru właściwej literatury, oraz zastosowanie procedury badawczej w rozdziale trzecim pozwoliły rozwiązać najważniejsze założenie rozprawy i wykazać, iż kompozytor Piotr Czajkowski dokonał świadomie uwspółcześnienia puszkiniowskiej postaci poety Włodzimierza Leńskiego.

Reasumując – tytuł rozprawy jest adekwatny do jednoznacznej, zwięzłej i jasno wyrażonej treści rozprawy a założony cel artystyczny został udokumentowany w sposób wyrazisty i wyczerpujący.

Rozprawa doktorska spełnia wszystkie kryteria merytoryczne i edytorskie zgodnie ze standardami. Autor wykazał się dociekliwością i ogromnym zaangażowaniem zarówno w sferze badań, jak i przy formułowaniu wniosków. Sposób ujęcia tematu, skrupulatność w sferze dokumentacji naukowej stanowią o wyjątkowych walorach tej pracy i są godne wysokiej oceny.

Biorąc pod uwagę dzieło artystyczne i jego opis trzeba stwierdzić, że przygotowanie pracy doktorskiej mogło zaistnieć wyłącznie w oparciu o wiedzę, talent oraz pełne emocjonalne zaangażowanie ze strony doktoranta, który potrafił przekazać siłę swej woli i płynącą z niej twórczą wizję.

Konkluzja

Przedstawiony zapis dzieła artystycznego oraz jego opis stanowią interesujący materiał zarówno w aspekcie wykonawczym i teoretycznym.

Stwierdzam, że praca doktorska Pana mgra Pawła Wolskiego poprzez swój twórczy i edukacyjny charakter, stanowi bez wątpienia solidne kompendium wiedzy na badany temat i cenny wkład w rozwój dyscypliny artystycznej – wokalistyka, jak również w dziedzinie sztuk muzycznych.

Wobec powyższego stwierdzam, iż doktorant wykazał się ogromną wiedzą teoretyczną, a także umiejętnościami do prowadzenia samodzielnej pracy artystycznej. Rozwiązał założone zagadnienie artystyczne i spełnił tym samym wymagania art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14.03.2003 roku.

Pracę doktorską Pana mgra Pawła Wolskiego przyjmuję.

dr hab. Urszula Jankowiak, prof. ndzw.

